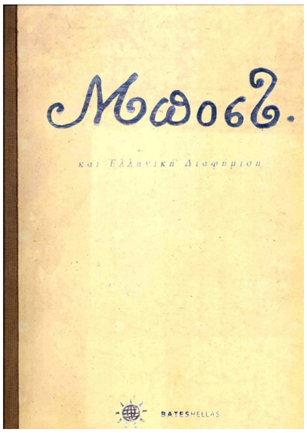

Κατέφθασε ως αντίδωρο. Με τη λόγια ερμηνεία της λέξης. Ως, ανταπόδοση άλλου δώρου, δηλαδή. Βιβλίου και εκείνου, του πρώτου δώρου, που ενθουσίασε τον παραλήπτη τόσο, όσο να προβεί κι εκείνος στην κίνηση και να (μου) χαρίσει κάτι σπάνιο, καθώς είχε κυκλοφορήσει πριν 25 χρόνια σε χίλια μόνο αντίτυπα.

Είναι η δουλειά του Χρύσανθου Βοσταντζόγλου, πανελληνίως γνωστότερου ως Μπόστ, από το μακρινό τέλος της δεκαετίας του ΄50, τότε που διαφήμισε δυο προϊόντα. Ετερόκλητα αλλά με κοινό στοιχείο τον εισαγωγέα τους που ήταν οι επιχειρήσεις της οικογενείας Σαρακάκη.

Στο επιχειρηματικό προσκήνιο από τον μεσοπόλεμο, έχοντας ήδη μια πλειάδα αντιπροσωπειών όπως Renault, Dunlop, Volvo, DuPont η εισαγωγική εταιρεία ζήτησε την έμπνευσή του προκειμένου να προβάλει το μοντέλο Dauphine της κρατικής πλέον γαλλικής αυτοκινητοβιομηχανίας Renault, αλλά και τα χρώματα FLOW KOTE του αμερικάνικου χημικού εργοστασίου DuPont.

Εκείνη η εταιρική απόφαση για τον τρόπο της συγκεκριμένης προβολής, πρέπει να χαρακτηριστεί ως ακραία προοδευτική, ειδικά από μια μεγάλη και ανερχόμενη επιχείρηση. Είναι όντως περίεργο πως εκείνη την τόσο συντηρητική εποχή, κάτω από το ζοφερό μετεμφυλιακό κλίμα καλείται ο Μέντης, γνωστών αριστερών πεποιθήσεων, να δημιουργήσει τις καμπάνιες.

Στην τελευταία σελίδα του λευκώματος δίνονται οι εξηγήσεις. Ο Κώστας Παπαγιαννακόπουλος, συνιδρυτής και μέτοχος της διαφημιστικής εταιρείας «Αρμός», κάτοχος ενός εκ των πρώτων, αν όχι του πρώτου, Dauphine στην Ελλάδα έχοντας προσωπική γνωριμία με τον εμπορικό διευθυντή της εταιρείας Σαρακάκη, το γιο του ιδρυτή Γιάννη, Φραγκίσκο, Τζέκο για τους οικείους του, του περνά την ιδέα. Και ο Τζέκος παίρνει, την δίχως άλλο, τολμηρή απόφαση και την πραγματοποιεί.

Η, γιγαντιαίων διαστάσεων (49 εκ. ύψος x 34), έκδοση προλογίζεται εξαιρετικά από τρεις παράγοντες. Τον προαναφερθέντα Κώστα Παπαγιαννακόπουλο προέδρου, το 1995, της διαφημιστικής Bates Hellas, την αδελφή του οποίου είχε νυμφευτεί ο καλλιτέχνης, τον Μάνο Στεφανίδη επιμελητή, τότε, της Εθνικής Πινακοθήκης και τον σκηνοθέτη, ηθοποιό, συγγραφέα Θανάση Παπαγεωργίου.

Ακολουθούν οι 29 μονές σελίδες και τα 12 σαλόνια στο σύνολο των 72 σελίδων, όπου ο Μέντης καλπάζει. Παίζει με τις λέξεις και τις έννοιες τους με την ίδια άνεση που έπαιζε ο Αϊνστάιν με τους αριθμούς και ο Κασπάρωφ με τα πιόνια στα 64 ασπρόμαυρα καρέ.

Σε αυτό το δημιουργικό όργιο θα πρέπει να συνυπολογίσουμε το τεράστιας σημασίας χρονικό πλαίσιο. Σε παγκόσμιο επίπεδο ο ψυχρός πόλεμος οδεύει προς την κορύφωσή του και στον τόπο μας ο συντηρητισμός συνοδεύει με αυστηρότητα το μετεμφυλιακό βάρος.

Έρχεται λοιπόν, το ’59, ο Μέντης με λίγες διαφημιστικές μπροσούρες για καταναλωτικά προϊόντα, πράγματα καθημερινά δηλαδή, και τι κάνει;

Ανάβει τα φώτα. Με έναν τρόπο μοναδικό σε μια γκρίζα κοινωνία που προσπαθεί να βρει φως, χρώματα, παρηγοριές, που παλεύει να βγει από τη φτώχεια φλερτάροντας με ακόμα μεγαλύτερες φτώχειες, που ψάχνει ισορροπία και αληθινές ελπίδες, δείχνει ένα άλλο σύμπαν, χιουμοριστικό με ένα δηκτικό, αποκαλυπτικό χιούμορ που δεν χαρίζεται, αλλά ταυτόχρονα σέβεται.

Κρατά έτσι μια θαυμαστή ισορροπία που αφενός δεν κρύβει τις παθογένειες ενώ ταυτόχρονα τον αποδέχεται η κοινωνία. Κατόρθωμα. Οι λειτουργοί των επόμενων εποχών θα δυσκολευτούν να ακουμπήσουν τούτη την ισορροπία, όχι απαραίτητα διότι δεν είχαν το ταλέντο ή την έμπνευση του Μέντη, αλλά διότι η ίδια η κοινωνία αποκτούσε μια ασταθή ελευθεριότητα και μια αγενή διεκδίκηση των πάντων.

Ευχαριστώντας και γραπτώς τον Γιάννη Βοσταντζόγλου, τον μικρότερο γιο του Μέντη, που έκανε τη χειρονομία να μου προσφέρει την σπάνια έκδοση, παραθέτω λίγα από τα δημιουργήματα του Μποστ για την διαφημιστική καμπάνια του Flow Kote και του Dauphine.

Να σημειωθεί πως όταν έκλεισε ο διαφημιστικός κύκλος των προϊόντων αυτών από τις σελίδες της εφημερίδας «Καθημερινή» και του περιοδικού «Ταχυδρόμος», οι πωλήσεις των δυο αυτών εντύπων, σύμφωνα με στοιχεία του πρακτορείου διανομής, σημείωσαν κάμψη της τάξης του 30%.

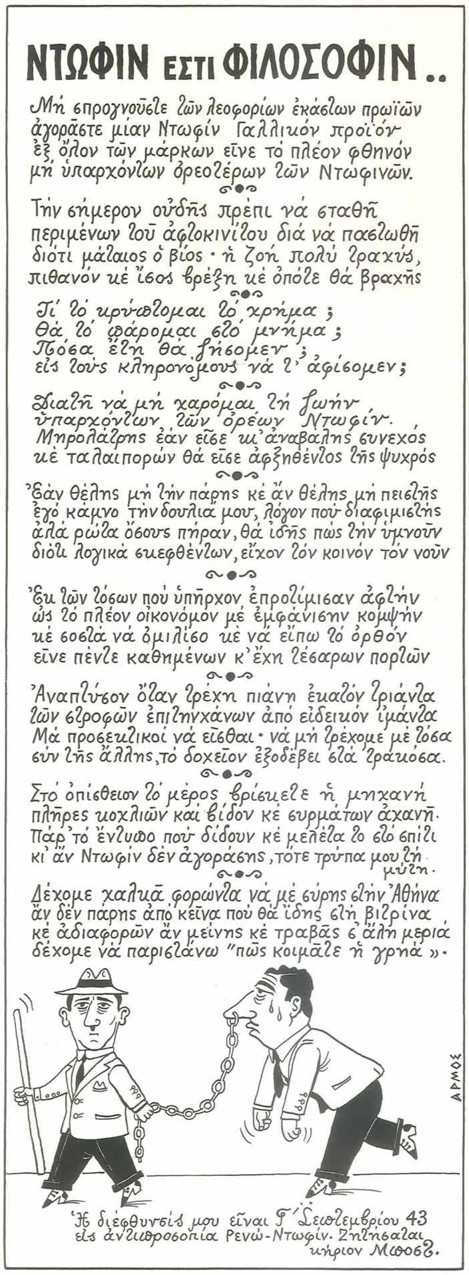

ΝΤΩΦΙΝ ΕΣΤΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΝ..

Μή σπρογνοῦστε τῶν λεοφορίων ἑκάστων πρωϊῶν
ἀγοράστε μίαν Ντωφίν Γαλλικόν προϊόν
ἐξ ὅλον τῶν μάρκων εἶνε τό πλέον φθηνόν
μή ὑπαρχόντων ὀρεοτέρων τῶν Ντωφινῶν.

* * *

Τήν σήμερον οὐδῆς πρέπι νά σταθῆ
περιμένων τοῦ ἀφτοκινίτου διά νά παστωθῆ
διότι μάταιος ὁ βίος · ἡ ζοή πολύ τραχύς,
πιθανόν κέ ἴσος βρέξη κέ ὁπότε θά βραχῆς

* * *

Τί τό κρύπτομαι τό χρήμα;
θά τό πάρομαι στό μνήμα;
Πόσα ἔτη θά ζήσομεν;
εἰς τούς κληρονόμους νά τ' ἀφίσομεν;

* * *

Διατῆ νά μή χαρόμαι τή ζωήν
ὑπαρχόντων τῶν ὀρέων Ντωφίν.
Μπρολάτρης ἐάν εἶσε κι' ἀναβάλης συνεχός
κέ ταλαιπορῶν θά εἶσε ἀφξηθέντος τῆς ψυχρός

* * *

Ἐάν θέλης μή τήν πάρης κέ ἄν θέλης μή πειστῆς
ἐγό κάμνο τήν δουλιά μου, λόγον πού διαφιμιστής
ἀλά ρώτα ὅσους πῆραν, θά ἰδῆς πώς τήν ὑμνοῦν
διότι λογικά σκεφθέντων, εἶχον τόν κοινόν τόν νοῦν

* * *

Ἐκ τῶν τόσων πού ὑπῆρχον ἐπροτίμισαν ἀφτήν
ὡς τό πλέον οἰκονόμον μέ ἐμφάνισην κομψήν
κέ σοστά νά ὁμιλίσο κέ νά εἴπω τό ὀρθόν
εἶνε πέντε καθημένων κ' ἔχη τέσαρων πορτῶν

* * *

Ἀναπτύσον ὅταν τρέχη πιάνη ἑκατόν τριάντα
τῶν στροφῶν ἐπιτηνχάνων ἀπό εἰδεικόν ἱμάντα
Μά προσεκτικοί νά εἶσθαι · νά μή τρέχομε μέ τόσα
σύν τῆς ἄλλης, τό δοχεῖον ἐξοδέβει στά τρακόσα.

* * *

Στό ὀπίσθειον τό μέρος βρίσκετε ἡ μηχανή
πλῆρες κοχλιῶν καί βίδον κέ συρμάτων ἀχανῆ.
Πάρ' τό ἔντυπο πού δίδουν κέ μελέτα το στό σπίτι
κι' ἄν Ντωφίν δέν ἀγοράσης, τότε τρύπα μου τή μύτη.

* * *

Δέχομε χαλκᾶ φορῶντα νά μέ σύρης στήν Ἀθήνα
ἄν δέν πάρης ἀπό κεῖνα πού θά ἴδης στή βιτρίνα
κέ ἀδιαφορῶν ἄν μείνης κέ τραβᾶς σ' ἄλη μεριά
δέχομε νά παριστάνω "πῶς κοιμᾶτε ἡ γρηά».

Ἡ διέφθυνσίς μου εἶναι Γ΄ Σεπτεμβρίου 43
εἰς ἀντιπροσοπία Ρενώ-Ντωφίν. Ζητήσατε
κύριον Μπόστ.

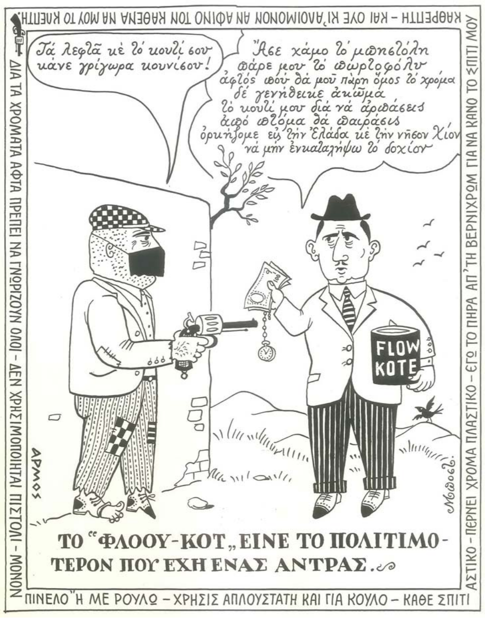
ΚΑΘΡΕΠΤΗ – ΚΑΙ ΟΥΕ ΚΙ'ΑΛΟΙΜΟΝΟΝ ΑΝ ΑΦΙΝΩ ΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ ΝΑ ΜΟΥ ΤΟ ΚΛΕΠΤΗ
ΔΙΑ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΑΦΤΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΟΛΟΙ – ΔΕΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΤΑΙ ΠΙΣΤΟΛΙ – ΜΟΝΟΝ
ΠΙΝΕΛΟ Ή ΜΕ ΡΟΥΛΩ – ΧΡΗΣΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΑΤΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΟΥΛΟ – ΚΑΘΕ ΣΠΙΤΙ
ΑΣΤΙΚΟ – ΠΕΡΝΕΙ ΧΡΩΜΑ ΠΛΑΣΤΙΚΟ – ΕΓΩ ΤΟ ΠΗΡΑ ΑΠ'ΤΗ ΒΕΡΝΙΧΡΩΜ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΩ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ
Τά λεφζᾶ κὲ ζό κουζί σου κάνε γρίγωρα κουνίσου!
Ἄσε χάμο ζό μωπιζόλη φάρε μου ζό ωωρζοφόλυ αφζός ωού δά μοῦ πάρη ὅμος ζό χρόμα δέ γεννήθεικε ἀκῶμα ζό κουζί μου διά νά ἀριωάσεις ωωό ωζόμα δά ωαιράσις ὀρικήζομε εἰς ζήν Ἐλάδα κὲ ζήν νῆσον Χίον νά μήν ἐνκαλαζήψω ζό δοχίον
FLOW KOTE
ΑΡΜΟΣ
Μποσζ.
ΤΟ "ΦΛΟΟΥ-ΚΟΤ„ ΕΙΝΕ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΜΟΤΕΡΟΝ ΠΟΥ ΕΧΗ ΕΝΑΣ ΑΝΤΡΑΣ.

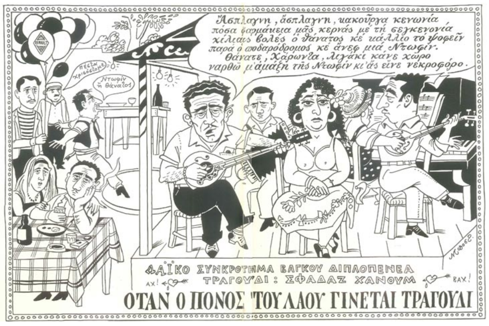
RENAULT
Πέσ' τα Χρισόσζομε
Ντωφίν ἢ θάναζος
Ἄσπλαγνη, ἄσπλαγνη, κακοῦργα κενωνία πόσα φαρμάκεια μᾶς κερνάς μέ τή σεγκενονία χίλιαις βολές ὁ θάνατος κέ κάλλιο τό ψοφεῖν παρά ὁ ωοδαρόδρομος κέ ἄνεφ μιά Ντωφίν. Θάνατε, Χάρωνζα, λιγάκι κάνε χῶρο ναρθῶ μ'ἀμάξη τῆς Ντωφίν κι'ἂς εἶνε νεκροφόρο.
Μποσζ.
ΛΑΪΚΟ ΣΥΝΚΡΟΤΗΜΑ ΒΑΓΚΟΥ ΔΙΠΛΟΠΕΝΕΑ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ: ΣΦΑΔΑΖ ΧΑΝΟΥΜ
ΑΧ!
ΒΑΧ!
ΟΤΑΝ Ο ΠΟΝΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

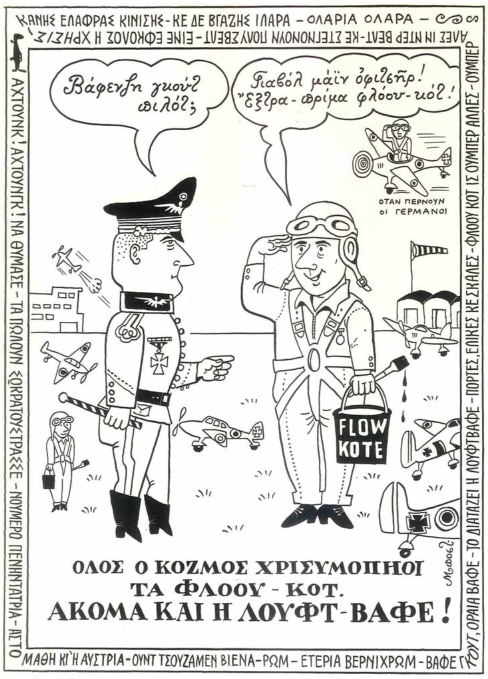
ΚΑΝΗΣ ΕΛΑΦΡΑΣ ΚΙΝΙΣΗΣ - ΚΕ ΔΕ ΒΓΑΖΗΣ ΙΛΑΡΑ – ΟΛΑΡΙΑ ΟΛΑΡΑ –
ΑΛΕΣ ΙΝ ΝΤΕΡ ΒΕΛΤ - ΚΕ ΣΤΕΓΝΟΝΟΥΝ ΠΟΛΥ ΖΒΕΛΤ - ΕΙΝΕ ΕΦΚΟΛΟΣ Η ΧΡΗΣΙΣ
ΑΧΤΟΥΝΚ! ΑΧΤΟΥΝΓΚ! ΝΑ ΘΥΜΑΣΕ - ΤΑ ΠΩΛΟΥΝ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣΤΡΑΣΣΕ - ΝΟΥΜΕΡΟ ΠΕΝΗΝΤΑΤΡΙΑ - ΑΣΤΟ
ΜΑΘΗ ΚΙ'Η ΑΥΣΤΡΙΑ - ΟΥΝΤ ΤΣΟΥΖΑΜΕΝ ΒΙΕΝΑ-ΡΩΜ – ΕΤΕΡΙΑ ΒΕΡΝΙΧΡΩΜ – ΒΑΦΕ ΓΚΟΥΤ, ΟΡΑΙΑ ΒΑΦΕ - ΤΟ ΔΙΑΤΑΖΕΙ Η ΛΟΥΦΤΒΑΦΕ - ΠΟΡΤΕΣ, ΕΛΙΚΕΣ ΚΕ ΣΚΑΛΕΣ - ΦΛΟΟΥ ΚΟΤ ΙΣ ΟΥΜΠΕΡ ΑΛΛΕΣ - ΟΥΜΠΕΡ
Βάφενζη γιούζ ωιλόζ;
Γιαβόλ μάϊν όφιζιερ! Έξτρα-ωρίμα φλόου-ιόζ!
ΟΤΑΝ ΠΕΡΝΟΥΝ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ
FLOW KOTE
Μποσ.

ΟΛΟΣ Ο ΚΟΖΜΟΣ ΧΡΙΣΥΜΟΠΗΟΙ
ΤΑ ΦΛΟΟΥ - ΚΟΤ.
ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ Η ΛΟΥΦΤ-ΒΑΦΕ!

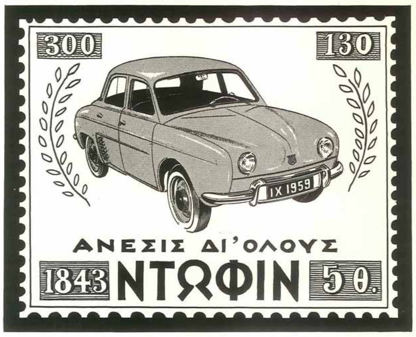

Τό νέο γραμματόσημο τῆς "Ρενώ» πού κυκλοφορεῖ παντοῦ καί γίνεται ἀνάρπαστο. Εἶναι διαφόρων χρωμάτων καί βγῆκε είς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας κατά τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσιτηρίων. Τοὐλάχιστον ἕνα ἀντίτυπο πρέπει ν'ἀποκτήσουν οἱ φιλαυτοκινητισταί, διότι εἶναι ὑπέροχον εἰς κατασκευήν, φέρον καί χαρακτηριστικάς ἐνδείξεις ὅτι εἶναι καμωμένο γιά νά τιμήση ειδικά τούς Ἕλληνας: Εἶναι ἱστορικό, διότι:

ΑΝΩ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Τό 300 μᾶς ἐνθυμίζη τόν γενναῖο Λεωνίδα, καί ἐπί πλέον τά χιλιόμετρα πού καταναλίσκη στό δοχεῖο.

ΑΝΩ ΔΕΞΙΑ: Τό 130, τά χρόνια πού πέρασαν ἀπό τότε πού ἡ Ἑλλάδα ἔγινε κράτος ἀνεξάρτητο τό 1829, καί τά χιλιόμετρα πού πιάνει τήν ὥρα.

ΚΑΤΩ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Τό 1843, μπῆκε γιά τήν ἱστορική νύκτα τῆς Γ' Σεπτεμβρίου, καί μέ τήν εὐκαιρία νά θυμόμαστε ὅτι ἐκεῖ εἶναι τά γραφεῖα τῆς "Ρενώ». (ἡ ἀντιπροσωπεία ἔψαξε γιά γραφεῖα στόν ἀριθμόν 1843, ἀλλά τῆς εἶπαν ὅτι ἡ ὁδός Γ' Σεπτεμβρίου φτάνει μέχρι τό 200 κι ἔτσι προτίμησε τό 43.)

ΚΑΤΩ ΔΕΞΙΑ: Τό 5θ. ὅτι εἶναι 5 θέσεων. Παρόμοιο εἶναι καί τό 4θ. (4 θυρῶν) τῆς αὐτῆς σειρᾶς.

Μποσ.

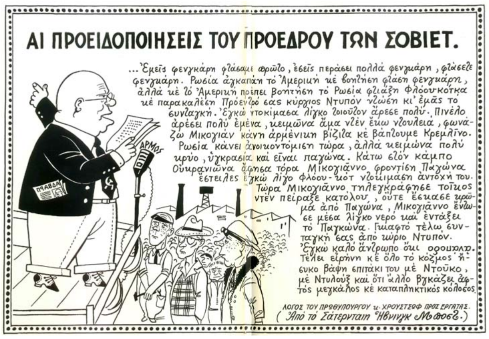
ΑΙ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ.
...Ἐμεῖς φενγκάρη φτάσαμε πρῶτο, ἐσεῖς περάσει πολλά φενγκάρη, φτάσετε φενγκάρη. Ρωσία ἀγκαπάει τό Ἀμερική κέ βοηθήσει φτάσει φενγκάρη, ἀλλά κέ τό Ἀμερική πρέπει βοηθήσει τό Ρωσία φτιάξη Φλόου-κότκα κέ παρακαλέσει Πρόεντρό σας κύργιος Ντυπόν ντώσει κι' ἐμᾶς τό συνταγκή. Ἐγκώ ντοκίμασα λίγκο τοιοῦτον ἄρεσε πολύ. Πινέλο ἀρέσει πολύ ἐμένα, κειμῶνα ἄμα ντέν ἔχω ντουλειά, φωνάζω Μικογιάν κάνη ἀρμένικη βίζιτα κέ βάφτουμε Κρεμλῖνο. Ρωσία κάνει ἀνοιχοντόμιση τώρα, ἀλλά κειμῶνα πολύ κρύο, ὑγκρασία καί εἶναι παγώνα. Κάτω στόν κάμπο Οὐκρανιῶνα ἄφησα τόρα Μικογιάννο φροντίση Παγώνα ἔστειλες ἐγκώ λίγο φλόου-κότ ντοκιμάση ἀντοχή του. Τώρα Μικογιάννο τηλεγκράφησε τοῖκος ντέν πείραξε κατόλου, οὔτε ἔσκασε κρῶμα ἀπό Παγώνα, Μικογιάννο ἔνωσε μέσα λίγκο νερό καί ἐντάξει τό Παγκῶνα. Γκιάφτο τέλω συνταγκή σας ἀπό κύριο Ντυπόν. Ἐγκώ καλό ἄντρωπο ὄκι ορουχλα. Τέλει εἰρήνη κέ ὅλο τό κόζμος ἤσυκο βάψη σπιτάκι του μέ Ντοῦκο, μέ Ντυλούξ καί ὅτι ἄλλο βγκάζει ἀφτός μεγκάλος κέ καταπληκτικός κόλοσος.
ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΧΡΟΥΣΤΣΩΦ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΤΑΣ.
(Ἀπό τό Σάτερνταιη Ἤβνιγκ Μπόοστ.)
ΠΡΑΒΔΑ
ΑΡΜΟΣ